Rättsfallssamlingen

TRIBUNALENS DOM (andra avdelningen i utökad sammansättning)

den 5 februari 2025*

”Institutionell rätt – Delvis underlåtenhet att följa ett beslut av domstolen om interimistiskt föreläggande inom ramen för en talan om fördragsbrott – Vite – Indrivning av fordringar genom avräkning – Artiklarna 101.1 och 102 i förordning (EU, Euratom) 2018/1046 – Tribunalens behörighet”

I målen T-830/22 och T-156/23,

Republiken Polen, företrädd av B. Majczyna och S. Żyrek, båda i egenskap av ombud,

sökande,

mot

Europeiska kommissionen, företrädd av O. Verheecke, J. Estrada de Solà och K. Herrmann, samtliga i egenskap av ombud,

svarande,

meddelar

TRIBUNALEN (andra avdelningen i utökad sammansättning),

sammansatt av ordföranden A. Marcoulli samt domarna J. Schwarcz, V. Tomljenović, W. Valasidis (referent) och L. Spangsberg Grønfeldt,

justitiesekreterare: handläggaren M. Zwozdziak-Carbonne,

efter den skriftliga delen av förfarandet, särskilt i mål T-156/23:

– med beaktande av kommissionens invändning om bristande behörighet genom handling som inkom till tribunalens kansli den 8 juni 2023,

– Republiken Polens yttrande över invändningen om bristande behörighet, vilket inkom till tribunalens kansli den 24 juli 2023,

– beslutet av den 25 oktober 2023 att pröva invändningen om bristande behörighet i samband med prövningen i sak,

* Rättegångsspråk: polska.

efter förhandlingen den 3 juli 2024,

följande

Dom

1 Republiken Polen har med stöd av artikel 263 FEUF yrkat ogiltigförklaring av Europeiska kommissionens beslut av den 12 oktober och den 23 november 2022 i mål T-830/22 och beslut av den 13 januari 2023 i mål T-156/23, angående indrivning genom avräkning av de belopp som Republiken Polen var skyldig i form av det dagliga vite som utdömts av domstolens vice ordförande genom beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), för perioderna 15 juli–29 augusti 2022 respektive 30 augusti–28 oktober 2022 (nedan gemensamt kallade de angripna besluten).

Bakgrund

2 Kommissionen gjorde bedömningen att Republiken Polen hade underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt unionsrätten genom att anta ustawa o zmianie ustawy – Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (lag om ändring av lagen om de allmänna domstolarnas organisation, av lagen om högsta domstolen och vissa andra lagar), av den 20 december 2019 (Dz. U. de 2020, position 190), och väckte därför den 1 april 2021 talan om fördragsbrott vid domstolen med stöd av artikel 258 andra stycket FEUF, vilken registrerades under målnummer C-204/21.

3 Samtidigt ansökte kommissionen om interimistiska åtgärder med stöd av artikel 279 FEUF.

4 Genom beslut av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), biföll domstolens vice ordförande denna ansökan och förelade Republiken Polen, till dess att slutlig dom meddelats i mål C-204/21, att dels skjuta upp tillämpningen av vissa nationella bestämmelser som införts genom lagen om ändring av lagen om de allmänna domstolarnas organisation, lagen om Högsta domstolen och vissa andra lagar, dels inhibera verkningarna av de beslut som Izba Dyscyplinarna (avdelningen för disciplinära mål) vid Sąd Najwyższy (Högsta domstolen, Polen) meddelat om tillstånd att inleda ett straffrättsligt förfarande mot en domare eller att gripa vederbörande. Domstolens vice ordförande förelade även Republiken Polen att senast en månad efter delgivningen av beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), underrätta kommissionen om alla åtgärder som vidtagits för att till fullo följa detta beslut.

5 Genom handling som inkom till domstolens kansli den 16 augusti 2021 begärde Republiken Polen att beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), skulle upphävas. Denna ansökan avslogs genom beslut av domstolens vice ordförande av den 6 oktober 2021, Polen/kommissionen (C-204/21 R, EU:C:2021:834).

6 Kommissionen ansåg att Republiken Polen inte hade vidtagit alla de åtgärder som föreskrivs i beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), och ingav därför den 7 september 2021 en ny ansökan om interimistiska åtgärder med yrkande om att Republiken Polen skulle föreläggas att betala ett dagligt vite.

7 Genom beslut av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), förelade domstolens vice ordförande Republiken Polen att till kommissionen betala ett löpande vite på 1 000 000 euro per dag, från och med den dag då detta beslut delgavs Republiken Polen till och med den dag då Republiken Polen hade uppfyllt sina skyldigheter enligt beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), eller, om så inte var fallet, till och med den dag då den slutliga domen i mål C-204/21 meddelades.

8 I avsaknad av uppgifter som visade att de polska myndigheterna hade fullgjort samtliga skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), bokförde kommissionen en fordran på 1 000 000 euro per dag från och med den 3 november 2021, dagen för delgivningen av beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878).

9 I skrivelse av den 15 juni 2022 underrättade Republiken Polen kommissionen om att antagandet av ustawa o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw (lag om ändring av lagen om högsta domstolen och vissa andra lagar) av den 9 juni 2022 (Dz. U., position 1259) (nedan kallad lagen av den 9 juni 2022) hade gjort det möjligt att genomföra de åtgärder som förelagts i beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), och att kommissionen följaktligen inte längre, från och med ikraftträdandet av nämnda lag, det vill säga den 15 juli 2022, kunde kräva betalning av det dagliga vite som förelagts genom beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878).

10 I skrivelse av den 20 juli 2022 ansåg kommissionen att Republiken Polen, trots de framsteg som gjorts i vissa specifika frågor, inte fullt ut hade fullgjort de skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593).

Förfarande för betalning av fordran avseende dagligt vite för perioden 15 juli–29 augusti 2022, motsvarande den skuld som Republiken Polen har bestritt i mål T-830/22

11 Genom skrivelser av den 27 juli och den 29 augusti 2022 begärde kommissionen att Republiken Polen skulle betala de olika förfallna belopp avseende dagligt vite som domstolen hade förelagt och angav att i avsaknad av betalning skulle kommissionen komma att driva in beloppen genom avräkning med stöd av artikel 101.1 och artikel 102 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2018/1046 av den 18 juli 2018 om finansiella regler för unionens allmänna budget, om ändring av förordningarna (EU) nr 1296/2013, (EU) nr 1301/2013, (EU) nr 1303/2013, (EU) nr 1304/2013, (EU) nr 1309/2013, (EU) nr 1316/2013, (EU) nr 223/2014, (EU) nr 283/2014 och beslut nr 541/2014/EU samt om upphävande av förordning (EU, Euratom) nr 966/2012 (EUT L 193, 2018, s. 1) (nedan kallad budgetförordningen).

12 Kommissionen anmodade därefter Republiken Polen att betala nämnda belopp jämte dröjsmålsränta.

13 Genom besluten av den 12 oktober och den 23 november 2022 underrättade kommissionen Republiken Polen om att den avsåg att avräkna dess totala skuld på 63 210 000 euro mot olika fordringar som Republiken Polen hade gentemot unionen.

Förfarande för betalning av fordran avseende dagligt vite för perioden 30 augusti–28 oktober 2022, motsvarande den skuld som Republiken Polen har bestritt i mål T-156/23

14 Genom skrivelser av den 30 september och den 28 oktober 2022 begärde kommissionen att Republiken Polen skulle betala de olika förfallna beloppen avseende dagligt vite som domstolen hade förelagt.

15 Kommissionen anmodade därefter Republiken Polen att betala nämnda belopp jämte dröjsmålsränta.

16 Genom beslut av den 13 januari 2023 underrättade kommissionen Republiken Polen om att den avsåg att avräkna Republiken Polens skuld på totalt 60 270 027,40 euro mot en fordran som den hade på unionen inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ).

Omständigheter som inträffat efter det att talan i målen väcktes

17 Den 10 mars 2023 begärde Republiken Polen, med hänsyn till att den ansåg att ikraftträdandet av lagen av den 9 juni 2022 utgjorde en förändring av omständigheterna, att domstolen skulle upphäva eller, i andra hand, ändra beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), med stöd av artikel 163 i domstolens rättegångsregler.

18 Det vitesbelopp som förelagts genom beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), nedsattes till 500 000 euro per dag genom beslut av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), från och med dagen för undertecknandet av detta beslut.

19 Genom dom av den 5 juni 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21, EU:C:2023:442), biföll domstolen kommissionens talan enligt artikel 258 FEUF och slog fast att Republiken Polen hade gjort sig skyldig till fördragsbrott.

Parternas yrkanden

20 Republiken Polen har yrkat att tribunalen ska

– ogiltigförklara de angripna besluten,

– i andra hand, och till följd av beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), delvis ogiltigförklara de angripna besluten, i den del de avser 50 procent av de avräknade fordringarna, och

– förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.

21 Kommissionen har i huvudsak yrkat att tribunalen ska

– ogilla talan i båda målen på grund av att den väckts vid en domstol som saknar behörighet att pröva den,

– i andra hand ogilla talan i båda målen, och

– förplikta Republiken Polen att ersätta rättegångskostnaderna.

Rättslig bedömning

22 Tribunalen beslutar, efter att ha hört parterna i denna fråga vid förhandlingen, att förena de aktuella målen vad gäller domen i enlighet med artikel 68.1 i tribunalens rättegångsregler.

Tribunalens behörighet

23 Kommissionen har gjort gällande att tribunalen saknar behörighet att pröva talan i de aktuella målen. Kommissionen har hävdat att även om talan om ogiltigförklaring riktar sig mot kommissionens beslut om avräkning, avser de inte de formella villkoren för avräkning av de belopp som föreskrivs i artikel 101.1 och artikel 102 i budgetförordningen, utan syftar i själva verket till att tribunalen ska fastställa huruvida det – efter det att lagen av den 9 juni 2022 trätt i kraft –fortsatte att uppkomma en skuld genom det dagliga vite på 1 000 000 euro som förelagts genom beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878).

24 Kommissionen har gjort gällande att en prövning av talan i de aktuella målen skulle innebära att tribunalen prövade huruvida Republiken Polen, genom lagen av den 9 juni 2022, har verkställt de interimistiska åtgärder som den ålades genom beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), inom ramen för ett fördragsbrottsförfarande enligt artikel 258 FEUF. Enligt kommissionen följer det av bestämmelserna i EUF-fördraget att varje bedömning av verkställigheten av interimistiska åtgärder omfattas av den exklusiva behörigheten för domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder. Vid förhandlingen gjorde kommissionen, som svar på en fråga från tribunalen, gällande att den undantagsbehörighet som är tillämplig på talan om underlåtenhet att följa en dom som domstolen meddelat med stöd av artikel 260.2 FEUF är analogt tillämpligt i förevarande fall.

25 Republiken Polen har bestritt kommissionens argument.

26 Det ska i detta hänseende erinras om att tribunalens behörighet är den som anges i artikel 256 FEUF, såsom den preciseras i artikel 51 i stadgan för Europeiska unionens domstol. Det framgår av artikel 256.1 första stycket första meningen FEUF att tribunalen ska vara behörig att i första instans pröva de ärenden som anges i bland annat artikel 263 FEUF, med undantag för de ärenden som enligt stadgan faller under domstolens behörighet.

27 Enligt artikel 51 c i stadgan för Europeiska unionens domstol har domstolen dessutom, med avvikelse från regeln i artikel 256.1 FEUF, exklusiv behörighet att pröva en talan om ogiltigförklaring som avses i artikel 263 FEUF när talan väcks av en medlemsstat mot en akt som antagits av kommissionen och som rör underlåtenhet att följa en dom som domstolen har meddelat enligt artikel 260.2 andra stycket FEUF eller artikel 260.3 andra stycket FEUF.

28 I förevarande fall kan det konstateras att Republiken Polen har yrkat ogiltigförklaring av de beslut genom vilka kommissionen avräknade de belopp som denna medlemsstat var skyldig att betala i form av viten som utdömts av domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder vid domstolen inom ramen för sin behörighet enligt artikel 279 FEUF. Dessa viten har således beslutats inom ramen för ett interimistiskt förfarande som är accessoriskt till en talan om fördragsbrott som väckts med stöd av artikel 258 FEUF.

29 Talan i förevarande mål, som väckts med stöd av artikel 263 FEUF, omfattas av tribunalens behörighet, eftersom de undantag som föreskrivs i artikel 256 FEUF, såsom den preciseras i artikel 51 i stadgan för Europeiska unionens domstol, inte är tillämpliga i förevarande fall.

30 I motsats till vad kommissionen gjorde gällande vid förhandlingen är undantaget för talan om ogiltigförklaring av en akt som antagits av kommissionen och som rör underlåtenhet att följa en dom som domstolen har meddelat enligt artikel 260.2 andra stycket FEUF inte analogt tillämpligt i förevarande fall. Eftersom artikel 51.1 c i stadgan för Europeiska unionens domstol utgör ett undantag från den allmänna principen om tribunalens behörighet enligt artikel 256.1 FEUF, ska den tolkas restriktivt.

31 Kommissionens invändning om bristande behörighet saknar följaktligen grund och ska ogillas.

Prövning i sak

Förstahandsyrkandet om att de angripna besluten ska ogiltigförklaras i sin helhet

32 Republiken Polen har till stöd för sitt yrkande om att de angripna besluten ska ogiltigförklaras i sin helhet åberopat en enda grund, nämligen åsidosättande av artiklarna 101 och 102 i budgetförordningen, jämförda med artikel 98 i samma förordning, genom att kommissionen tillämpade ett förfarande för indrivning genom avräkning trots att Republiken Polen inte hade någon skuld.

33 För att visa att ett av villkoren för att tillämpa avräkning, nämligen att det faktiskt föreligger en skuld, inte är uppfyllt, har Republiken Polen anfört två uppsättningar av argument.

34 Republiken Polen har för det första åberopat den dom som meddelades av Trybunał Konstytucyjny (Författningsdomstolen, Polen) i målet P 7/20, i vilken nämnda domstol slog fast att EU-domstolen, genom att med stöd av artikel 279 FEUF vidta interimistiska åtgärder med avseende på polska domstolars organisation och behörighet samt förfarandet vid dessa, och därigenom ålägga Republiken Polen skyldigheter, dömde utanför sitt lagliga kompetensområde (*ultra vires*). Sådana åtgärder omfattas följaktligen inte av de principer om unionsrättens företräde och direkta tillämplighet som anges i artikel 91.1–91.3 i Republiken Polens konstitution.

35 Republiken Polen har i huvudsak gjort gällande att beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), mot bakgrund av den dom som meddelades av Trybunał Konstytucyjny (Författningsdomstolen) i mål P 7/20, strider mot Republiken Polens konstitutionella ordning. Republiken Polen var följaktligen inte skyldig att verkställa de interimistiska åtgärder som den ålagts genom detta beslut. Republiken Polen har vidare hävdat att ett flertal medlemsstaters författningsdomstolar delar uppfattningen att författningsdomstolarna är behöriga att kontrollera rättsakter där unionen överskridit sin behörighet (*ultra vires*), inklusive EU-domstolens domar.

36 Tribunalen erinrar endast om att nationella bestämmelser om domstolsväsendets organisation i medlemsstaterna kan bli föremål för en prövning mot bakgrund av artikel 19.1 andra stycket FEU inom ramen för en talan om fördragsbrott, och följaktligen även inom ramen för en ansökan om interimistiska åtgärder som bland annat syftar till att medlemsstaten ska underlåta att tillämpa dessa bestämmelser och som domstolen i detta sammanhang förordnar om med stöd av artikel 279 FEUF (beslut av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen, C-204/21 R, EU:C:2021:593,

punkt 54). Såsom domstolens vice ordförande redan har påpekat i punkt 23 i beslutet av den 6 oktober 2021, Polen/kommissionen (C-204/21 R, EU:C:2021:834), påverkar inte den omständigheten att en nationell författningsdomstol förklarar att sådana interimistiska åtgärder strider mot den berörda medlemsstatens konstitutionella ordning denna bedömning.

37 Av det ovan anförda följer att den dom som meddelades av Trybunał Konstytucyjny (Författningsdomstolen) i mål P 7/20 inte kan påverka bedömningarna i beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), och följaktligen inte heller huruvida de omtvistade fordringarna verkligen föreligger.

38 För det andra har Republiken Polen gjort gällande att de nationella bestämmelser som avses i beslutet av den 15 juli 2022, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), har upphört att vara tillämpliga till följd av att lagen av den 14 juli 2021 trädde i kraft den 9 juni 2022, vilket innebär att kommissionens bokföring av det dagliga vitet för perioderna efter den 15 juli 2022 följaktligen inte har stöd i beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878).

39 Tribunalen konstaterar att Republiken Polen genom detta argument i huvudsak har gjort gällande att antagandet av lagen av den 9 juni 2022 utgjorde en tillräcklig åtgärd för att säkerställa verkställigheten av samtliga interimistiska åtgärder som anges i beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593).

40 Denna fråga har emellertid redan prövats av domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder i beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334). Domstolens vice ordförande slog närmare bestämt fast att de åtgärder som Republiken Polen vidtagit efter undertecknandet av beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), i stor utsträckning var ägnade att säkerställa verkställigheten av de interimistiska åtgärder som anges i beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593). Domstolens vice ordförande drog således slutsatsen att Republiken Polen, trots antagandet av lagen av den 9 juni 2022, inte fullt ut hade uppfyllt de skyldigheter som följer av detta beslut.

41 Mot bakgrund av beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), kan Republiken Polens argument avseende lagen av den 9 juni 2022 följaktligen inte godtas.

42 Av detta följer att det vid prövningen av Republiken Polens förstahandsargument om att de angripna besluten ska ogiltigförklaras i sin helhet inte har framkommit att kommissionen skulle ha åsidosatt artiklarna 101 och 102 i budgetförordningen, jämförda med artikel 98 i samma förordning.

43 Yrkandet om ogiltigförklaring av de angripna besluten i dess helhet ska följaktligen ogillas.

Andrahandsyrkandet om att de angripna besluten ska ogiltigförklaras i sin helhet

44 Republiken Polen har i andra hand, till följd av beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), yrkat att tribunalen ska ogiltigförklara de angripna besluten i den del de avser 50 procent av de avräknade fordringarna. Såsom Republiken Polen bekräftade vid förhandlingen som svar på en fråga från tribunalen, ska detta yrkande förstås som ett yrkande om delvis ogiltigförklaring av de angripna besluten.

45 Republiken Polen har åberopat två grunder. Den första grunden avser åsidosättande av artikel 279 FEUF och av proportionalitetsprincipen, principen om likhet inför lagen och principen om ett effektivt domstolsskydd. Den andra grunden avser åsidosättande av artiklarna 101 och 102 i budgetförordningen, jämförda med artikel 98 i samma förordning, genom att kommissionen tillämpade ett förfarande för indrivning genom avräkning, trots att de åtgärder som Republiken Polen hade vidtagit till stor del säkerställde iakttagandet av de interimistiska åtgärder som det förordnats om genom beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593). Eftersom de båda grunderna överlappar varandra, ska de prövas tillsammans.

46 Republiken Polen har erinrat om att det vitesbelopp som förelades genom beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), nedsattes till 500 000 euro per dag genom beslut av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), från och med dagen för undertecknandet av detta beslut, det vill säga den 21 april 2023. Denna medlemsstat har gjort gällande att de omständigheter som ledde till slutsatsen att de interimistiska åtgärder som anges i beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), till stor del hade verkställts och som motiverade att det dagliga vitesbeloppet halverades, förelåg redan före beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334). Republiken Polen anser att ett verkställande av hela vitet för perioden 15 juli 2022–28 oktober 2022 följaktligen strider mot proportionalitetsprincipen och mot syftet med de interimistiska åtgärderna, vilket är att säkerställa att beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), följs och att domstolens kommande dom får verkan.

47 Republiken Polen har särskilt gjort gällande att kommissionen, genom att bokföra ett löpande vite på 1 000 000 euro per dag för perioden 15 juli–28 oktober 2022, trots de framsteg som gjorts när det gäller att verkställa de interimistiska åtgärderna, gick utöver vad som var nödvändigt för att uppnå målet att domstolens kommande dom ska få verkan. Det dagliga vite som kommissionen bokför har således karaktären av ”halv påföljd”, vilket strider mot artikel 279 FEUF. Republiken Polen har tillagt att 50 procent av den avräknade fordran inte längre utgjorde en befintlig skuld i den mening som avses i artiklarna 101 och 102 i budgetförordningen.

48 Enligt Republiken Polen var kommissionen, enligt beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), genom vilket det aktuella vitet förelades, skyldig att fortlöpande kontrollera i vilken utsträckning de interimistiska åtgärderna hade iakttagits och att beakta detta i sina beslut om avräkning.

49 Kommissionen har bestritt Republiken Polens argument.

50 Republiken Polen har genom sina argument i huvudsak kritiserat kommissionen för att ha drivit in samtliga belopp som skulle betalas i form av dagligt vite för perioden 15 juli–28 oktober 2022, trots att Republiken Polen, såsom bekräftades i beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), till stor del, genom lagen av den 9 juni 2022, hade genomfört de interimistiska åtgärder som denna medlemsstat förelagts genom beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593).

51 I den mån Republiken Polen har hänvisat till beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), som antogs efter de angripna besluten och således inte kunde beaktas vid antagandet av dessa beslut, erinrar

domstolen om att en ansökan enligt artikel 163 i domstolens rättegångsregler inte syftar till att utverka att domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder ogiltigförklarar ett beslut om beviljande av en interimistisk åtgärd med retroaktiv verkan. En sådan ansökan syftar endast till att få beslutet ändrat eller upphävt och domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder kan endast med avseende på framtiden ompröva ett sådant beslut, inbegripet, i förekommande fall, genom att, mot bakgrund av de omständigheter som förelåg vid tidpunkten för beslutet, på nytt pröva de faktiska och rättsliga grunder på vilka den interimistiska åtgärden i fråga vid ett första påseende framstod som befogad (se beslut av den 19 maj 2022, Republiken Tjeckien/Polen (Gruvan i Turów), C-121/21 R, ej publicerat, EU:C:2022:408, punkt 22 och där angiven rättspraxis).

52 Härav följer att en ansökan som inges med stöd av denna bestämmelse inte kan ha till syfte att ifrågasätta de tidigare verkningarna av ett beslut att bevilja en interimistisk åtgärd (beslut av den 19 maj 2022, Republiken Tjeckien/Polen (Gruvan i Turów), C-121/21 R, ej publicerat, EU:C:2022:408, punkt 23).

53 Såsom det har erinrats om ovan i punkt 18 nedsattes det vitesbelopp som förelagts genom beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878). Genom punkt 113 i beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), nedsattes beloppet till 500 000 euro per dag för framtiden, från och med den 21 april 2023, det vill säga den dag då beslutet kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), undertecknades.

54 I förevarande fall har parterna medgett att beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334), har verkan från och med ikraftträdandet (*ex nunc*). Nedsättningen av det vite som förelagts genom beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), hade nämligen endast verkan för framtiden. Denna nedsättning avser således endast de belopp som ska betalas från och med den 21 april 2023 och inte beloppen som ska betalas för den föregående perioden.

55 Parterna är emellertid oense om omfattningen av kommissionens roll, i egenskap av den institution som är ansvarig för genomförandet av unionens budget i enlighet med artikel 317 FEUF, i samband med verkställigheten av viten som beslutats med stöd av artikel 279 FEUF. Republiken Polen anser att kommissionen, enligt beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), varigenom det aktuella vitet förelades, var skyldig att kontrollera i vilken utsträckning de interimistiska åtgärderna hade genomförts och beakta detta i sina beslut om avräkning. Kommissionen anser däremot att den inte hade rätt att ensidigt avstå från att bokföra ett dagligt vite eller att sätta ned dess belopp.

56 När det gäller kommissionens skyldigheter ska det understrykas att EUF-fördraget inte fastställer några genomförandebestämmelser för betalning av viten som beslutats med stöd av artikel 279 FEUF.

57 Eftersom domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder, med stöd av artikel 279 FEUF, förelägger en medlemsstat att betala ett dagligt vite till kommissionen och kommissionen, enligt artikel 317 FEUF, genomför unionens budget, ankommer det emellertid på kommissionen att driva in de belopp som ska betalas till unionens budget genom att verkställa beslutet med föreläggande att betala detta vite, i enlighet med bestämmelserna i de förordningar som antagits för att genomföra artikel 322 FEUF.

58 I förevarande fall innehöll beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), ett fastställande av det dagliga vitesbeloppet, vilket förblev oförändrat fram till den 21 april 2023, och den period under vilken vitet löpte. I beslutet fastställdes, som utgångspunkt för vitet, datumet för delgivningen av detta beslut och, som sista dag, den dag då Republiken Polen fullt ut har uppfyllt de skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), eller, om så inte är fallet, den dag då den slutliga domen i mål C-204/21 meddelas.

59 Det framgår således av beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), att vitet ska betalas och att kommissionen följaktligen är skyldig att säkerställa att vitet drivs in, så länge Republiken Polen inte till fullo har uppfyllt de skyldigheter som anges i punkt 1 a–e i beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593).

60 Däremot framgår det inte av beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), att kommissionen var behörig att sätta ned det dagliga vitesbeloppet när skyldigheterna uppfylls till viss del. Att tillerkänna kommissionen en möjlighet, eller till och med en skyldighet, att anpassa det dagliga vitesbeloppet beroende på i vilken utsträckning Republiken Polen har fullgjort de skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), skulle dessutom äventyra den bindande verkan av beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), genom vilket domstolens vice ordförande fastställde det dagliga vitesbeloppet till 1 000 000 euro.

61 Såsom det har erinrats om ovan i punkt 10 ansåg kommissionen i skrivelsen av den 20 juli 2022 att lagen av den 9 juni 2022, trots de framsteg som gjorts, inte säkerställde att de skyldigheter som följer av beslutet av den 14 juli 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:593), fullgjorts fullt ut, vilket för övrigt bekräftades av domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder i beslutet av den 21 april 2023, kommissionen/Polen (Domares oavhängighet och privatliv) (C-204/21 R-RAP, EU:C:2023:334). Eftersom kommissionen inte hade konstaterat att de ovannämnda skyldigheterna hade fullgjorts i sin helhet, gjorde kommissionen en riktig bedömning när den verkställde vitet i sin helhet för perioden 15 juli–28 oktober 2022.

62 Tribunalen godtar inte heller Republiken Polens argument att det stred mot proportionalitetsprincipen och principen om likhet inför lagen att verkställa hela vitet för perioden 15 juli–28 oktober 2022. En sådan argumentation skulle nämligen innebära att kommissionen var behörig att pröva huruvida ett interimistiskt beslut av domstolens vice ordförande var proportionerligt och att anpassa det fastställda vitesbeloppet, vilket således skulle äventyra den bindande verkan av ett sådant beslut. Ingen bestämmelse i fördraget eller i sekundärrätten kan emellertid tolkas så, att den ger kommissionen en sådan befogenhet.

63 I den mån Republiken Polen har gjort gällande att principen om ett effektivt domstolsskydd i artikel 47 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande har åsidosatts, erinrar tribunalen om att Republiken Polen från och med den 15 juli 2022, det datum då lagen av den 9 juni 2022 trädde i kraft, hade tillgång till ett rättsmedel som gjorde det möjligt att begära att domaren med behörighet att besluta om interimistiska åtgärder skulle upphäva eller sätta ned det dagliga vitet enligt artikel 163 i domstolens rättegångsregler. Republiken Polen framställde emellertid inte någon begäran om upphävande eller ändring av beslutet av den 27 oktober 2021, kommissionen/Polen (C-204/21 R, EU:C:2021:878), med stöd av med stöd av nämnda bestämmelse omedelbart efter ikraftträdandet av lagen av den 9 juni 2022, utan detta skedde först den 10 mars 2023.

64 Mot bakgrund av det ovan anförda finner tribunalen att det vid prövningen av de grunder som Republiken Polen har åberopat till stöd för sitt andrahandsyrkande om delvis ogiltigförklaring av de angripna besluten inte har framkommit något åsidosättande av artikel 279 FEUF eller av artiklarna 101 och 102 i budgetförordningen, jämförda med artikel 98 i samma förordning, och inte heller av proportionalitetsprincipen, principen om likhet inför lagen eller principen om ett effektivt domstolsskydd.

65 Yrkandet om delvis ogiltigförklaring av de angripna besluten ska således ogillas. Talan ska således ogillas i sin helhet.

Rättegångskostnader

66 Enligt artikel 134.1 i rättegångsreglerna ska tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats.

67 Kommissionen har yrkat att Republiken Polen ska förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom Republiken Polen har tappat målet, ska kommissionens yrkande bifallas.

Mot denna bakgrund beslutar

TRIBUNALEN (andra avdelningen i utökad sammansättning)

följande:

1) Målen T-830/22 och T-156/23 förenas vad gäller domen.

2) Talan ogillas i båda målen.

3) Republiken Polen ska ersätta rättegångskostnaderna.

Marcoulli Schwarcz Tomljenović

Valasidis Spangsberg Grønfeldt

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 5 februari 2025.

Underskrifter